ບິດທີ 5

ການເຮັດວຽກຮ່ວມກັນຂອງຂະບວນການ (Process Synchronization)

ເນື່ອໃນຫຍໍ້

- ສະເໜີເບື້ອງຕົ້ນ
- ຈັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ສາມາດໃຊ້ພ້ອມກັນ (Mutual Exclusion)
- 🔷 ພາກສ່ວນວິກິດ (Critical Section)
- ການແກ້ໄຂບັນຫາທາງ software
- ການແກ້ໄຂບັນຫາທາງ hardware
- ♦ ສັນຍາລັກໃນການເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ (Semaphores)
- ຕົວຢ່າງບັນຫາໃນການເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ
- ຄວສັງເກດການ (Monitors)
- ♦ ວົງຈອນປິດຕາຍ (Deadlock)

ສະເໜີເບື້ອງຕຶ້ນ

- ສິ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງການອອກແບບລະບົບປະຕິບັດການແມ່ນການຈັດການ
 Process ແລະ Thread ໃນສະພາບແວດລ້ອມຕໍ່ໄປນີ້
 - Multiprogramming
 - Multiprocessing
 - Distributed Processing
 - 🏶 ຫລັການພື້ນຖານໃນການອອກແບບລະບົບປະຕິບັດການດັ່ງກ່າວກໍ່ຄື
 - ການຈັດການໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ຫລາຍຂະບວນການເຮັດວຽກພ້ອມກັນ (concurrency)
 - ການປະສານເວລາ (synchronization)
 - ການສື່ສານລະຫວ່າງຂະບວນການ
 - ການຍາດແຍ່ງແລະການໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຮ່ວມກັນ
 - ການປະສານເວລາຂອງກິດຈະກຳທັງໝົດທີ່ເກີດຂຶ້ນລະຫວ່າງຂະບວນການ
 - ການຈັດສັນເວລາ CPU ໃຫ້ແກ່ຂະບວນການເຫລົ່ານັ້ນ

ສະເໜີເບື້ອງຕຶ້ນ

- ການປະຕິບັດງານພ້ອມກັນ
 - ແມ່ນການເຮັດວຽກພ້ອມກັນຂອງບັນດາ process/thread
 - ອາດຈະເປັນການເຮັດວຽກເປັນອິດສະຫຼະຕໍ່ກັນ ຫຼື ຮ່ວມກັນເຮັດວຽກ
 ວຽກໃດໜຶ່ງ
 - process/thread ທີ່ເຮັດວຽກເປັນອິດສະລະຕໍ່ກັນ ແຕ່ມີການສື່ສານ ກັນ ແລະ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນບາງຄັ້ງຄາວເພື່ອຊ່ວຍກັນເຮັດວຽກບາງ ຢ່າງເອີ້ນວ່າ ການເຮັດວຽກແບບບໍ່ປະສານກັນ (Asynchronous)
 - ການເຮັດວຽກບໍ່ປະສານກັນແມ່ນສະຫຼັບຊັບຊ້ອນ ແລະ ບໍລິຫານຍາກ
 - ການເຮັດວຽກພ້ອມກັນມັກເກີດຂຶ້ນພາຍໄຕ້ສະພາບດັ່ງນີ້:
 - Application ฐายุลุก
 - ໂຄງສ້າງຂອງ Application
 - ໂຄງສ້າງຂອງລະບົບປະຕິບັດການ

ຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ສາມາດໃຊ້ພ້ອມກັນ

- ການທີ່ສອງ process/thread ເຂົ້າໃຊ້ຂໍ້ມູນໃດໜຶ່ງພ້ອມກັນຈະ ເຮັດໃຫ້ສະຖານະພາບຂອງຂໍ້ມູນບໍ່ຊອດຄ່ອງກັນ
- ດັ່ງນັ້ນ ການເຂົ້າໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນຈະຕອ້ງບໍ່ເຂົ້າໃຊ້ພ້ອມ ກັນ (Mutual Exclusion)
- Mutual Exclusion
 - ອານຸຍາດໃຫ້ພຽງໜຶ່ງ process/thread ເຂົ້າໃຊ້ໃນເວລາໃດໜຶ່ງ
 - ສ່ວນ process/thread ອື່ນໆຈະຕ້ອງລໍຖ້າຈືນກ່ວາຜູ້ທີ່ເຂົ້າກ່ອນສຳເລັດ
 - ເປັນການເຂົ້າໃຊ້ແບບຕາມລຳດັບ
 - ຕ້ອງໄດ້ຄວບຄຸມເວລາລໍຖ້າບໍ່ໃຫ້ຫຼາຍເກີນໄປ

ຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ສາມາດໃຊ້ພ້ອມກັນ

- ການອະນຸຍາດໃຫ້ຂະບວນການຫຼືຂະບວນການຍ່ອຍເຂົ້າໃຊ້ຂໍ້ມູນ ຮ່ວມກັນໃນເວລາດຽວກັນ ອາດເປັນສາເຫດໃຫ້ເກີດຄວາມບໍ່ຊອດ ຄ່ອງກັນຂອງຂໍ້ມູນ ຫຼື ຂໍ້ມູນມີຄວາມບໍ່ຖືກຕ້ອງ
- ວິທີການໃຊ້ໜ່ວຍຄວາມຈຳຮ່ວມກັນເພື່ອແກ້ບັນຫາ Bounded buffer ແມ່ນການອະນຸຍາດໃຫ້ມີລາຍການທັງໝິດຢູ່ໃນ buffer ໄດ້ ໃນເວລາດຽວກັນ, ການແກ້ບັນຫາບໍ່ເປັນເລື່ອງງ່າຍ
- ຕົວຢ່າງ: ການປ່ຽນແປງລະຫັດຜູ້ຜະລິດ-ຜູ້ບໍລິໂພກ ໂດຍການເພີ່ມຕົວ ປ່ຽນ counter ກຳໜົດໃຫ້ມີຄ່າເລີ່ມຕົ້ນເທົ່າ o ແລະ ເພີ່ມຄ່າຂື້ນ ເທື່ອລະ 1 ຄ່າເມື່ອມີການເພີ່ມລາຍການເຂົ້າໄປໃນ buffer ແຕ່ລະຄັ້ງ, ມີການໃຊ້ຂໍ້ມູນຮ່ວມກັນ

ຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ສາມາດໃຊ້ພ້ອມກັນ

- ການເກີດບັນຫາບໍ່ຊອດຄ່ອງກັນກັນ
 - ສິມມຸດວ່າ counter = 5
 - Producer: register1 = counter (counter = 5)
 - Producer: register1 = register1+1 (register1=6)
 - Consumer: register2 = counter (counter = 5)
 - Consumer: register2 = register2-1 (register2=4)
 - Producer: counter = register1 (counter=6)
 - Consumer: counter = register2 (counter=4)
 - ສັງເກດເຫັນວ່າຄ່າ counter ຈາກທັງສອງພາກສ່ວນກໍ່ກົງກັນ

ພາກສ່ວນວິກິດ (Critical Section)

- ໃນການຄວບຄຸມການເຂົ້າໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທີ່ສາມາດໃຊ້ຮ່ວມກັນໂດຍ ຂະບວນການຫຼືຂະບວນການຍ່ອຍສາມາດເຮັດໄດ້ໂດຍການກຳໜິດໃຫ້ແຕ່ ລະຂະບວນການມີລະຫັດຕົວໜຶ່ງທີ່ຊື່ວ່າ Critical Section
- ແມ່ນຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມກັນຂອງບັນດາຂະບວນການຕ່າງໆທີ່ໃຊ້ ໃນການປະສານ ງານກັນ ແລະ ມີຄຸນລັກສະນະດັ່ງນີ້:
 - ການບໍ່ເຮັດພ້ອມກັນ (Mutual Exclusion)
 - ເປັນການອານຸຍາດໃຫ້ພຽງເທຣດດຽວເທົ່ານັ້ນເຂົ້າໄປໃຊ້ຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວໃນເວລາໃດ
 ໜຶ່ງ
 - ການສືບຕໍ່ປະຕິບັດ (Progress)
 - ຖ້າບໍ່ມີເທຣດໃດຢູ່ ໃນສ່ວນວິກິດ ແລະ ຍັງມີເທຣດຈຳນວນໜຶ່ງລໍຖ້າຢູ່ ແມ່ນອານຸຍາດ ໃຫ້ເຂົ້າ
 ໃຊ້ ໄດ້ທັນທີ
 - ການລໍຖ້າແບບມີກຳໜົດ (Bounded-waiting)
 - ຖ້າມີເທຣດໃດໜຶ່ງຂໍຮ້ອງເຂົ້າໃຊ້ສ່ວນວິກິດ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງໃຫ້ໄວທີ່ສຸດ
 ເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້

ການແກ້ໄຂບັນຫາທາງ software

- Dekker ໄດ້ພັດທະນາ Algorithm ຂຶ້ນມາເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ການໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຮ່ວມກັນ
- ♦ Algorithm ທໍາອິດ
 - ສາມາດບັງຄັບບໍ່ໃຫ້ເຂົ້າໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຮ່ວມໃນເວລາດຽວກັນ
 - ໃຊ້ຕົວປ່ຽນຄວບຄຸມວ່າຂະບວນການໃດຈະໄດ້ເຂົ້າໃຊ້ໃນເວລາໃດໜຶ່ງ
 - ໄດ້ກວດສອບວ່າຊັບພະຍາກອນຮ່ວມຫວ່າງຫຼືບໍ່ເປັນປະຈຳ
 - ເສຍເວລາລໍຖ້າ
 - ໜ່ວຍປະມວນຜິນໄດ້ເຮັດວຽກຫຼາຍຂຶ້ນ
 - ເກີດເຫດການທີ່ວ່າ ຂະບວນການທີ່ເຮັດວຽກໄວຈະຕ້ອງລໍຖ້າຂະບວນການທີ່ເຮັດວຽກຊ້າ

ການແກ້ໄຂບັນຫາທາງ software`

Algorithm ທີ່ສອງ

- ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາຂະບວນການທີ່ເຮັດວຽກໄວລໍຖ້າຂະບວນການທີ່ເຮັດ ວຽກຊ້າ
- ບໍ່ໄດ້ຫຼັກການ Mutual Exclusion
- ເປັນວິທີທີ່ບໍ່ເໜາະສືມ
- Algorithm ທີ່ສາມ
 - ກຳໜິດສັນຍາລັກກ່ອນຈະເຂົ້າໃຊ້ Critical Section ຊຶ່ງຮັບປະກັນຫຼັກການ
 Mutual Exclusion
 - ອາດຈະເຮັດໃຫ້ເກີດເຫດຫານປິດຕາຍ (Deadlock) ເຊັ່ນວ່າ:
 - ສອງຂະບວນການອາດກຳໜົດສັນຍາລັກພ້ອມກັນ
 - ຫຼື ອາແມ່ນເຫດການທີ່ບໍ່ສາມາດອອກຈາກການເຮັດວຽກວົ້ນຊໍ້າໄດ້

ການແກ້ໄຂບັນຫາທາງ software

Algorithm ທີ່ສີ່

- ກຳໜຶດສັນຍາລັກໃຫ້ເປັນຄ່າ false ໃນຊ່ວງເວລາສັ້ນໆເພື່ອຄວບຄຸມ
- ສາມາດແກ້ໄຂບຫາໃນອາວກໍຣິດທື່ມຜ່ານມາ ແຕ່ມີບັນຫາ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ບາງຂະບວນການໄດ້ລໍຖ້າຕະຫຼອດໄປ
- ບໍ່ແທດເໝາະກັບວຽກທີ່ສຳຄັນບາງຢ່າງ ຫຼື ວຽກທຸລະກິດທີ່ມີຄວາມແໜ່ນຢ່າ

Algorithm ที่ต้า

- ເປັນວິທີທີ່ເໝາະສືມ
- ໃຫ້ຂະບວນການທີ່ໄດ້ຮັບສິດພິເສດເຂົ້າໃຊ້ Critical Section
- ບໍ່ມີບັນຫາຄັດແຍ່ງກັນວ່າຂະບວນການໃດຈະໄດ້ເຂົ້າກ່ອນ
- ແຕ່ລະຂະບວນການເຂົ້າໃຊ້ Critical Section ໃນຊ່ວງເວລາໃດໜຶ່ງ
- ສິດພິເສດແມ່ນໄດ້ປ່ຽນໃຫ້ແຕ່ລະຂະບວນການເປັນລຳດັບ
- ຮັບປະກັນການເຂົ້າຕາມລຳດັບ ແລະ ບໍ່ມີບັນຫາເຫດການປິດຕາຍ ແລະ ລໍຖ້າຕະລອດ

ການແກ້ໄຂບັນຫາທາງ hardware

- 🔷 ການແກ້ໄຂບັນຫາ Mutual Exclusion ໂດຍໃຊ້ hardware
- ເຮັດໃຫ້ປະສິດທິພາບຂອງລະບົບດີຂຶ້ນ
- ປະຢັດເວລາ
- ใຊ້ຫຼັກການ Disabling interrupts
- ໃຊ້ຢູ່ໃນ ລະບົບໜ່ວຍປະມວນຜືນດຽວດ
- ບໍ່ໃຫ້ມີສັນຍານ interrupts ລຶບກວນ ປ້ອງກັນໃຫ້ຂະບວນການທີ່ກຳລັງ ເຮັດວຽກເຮັດຈົນສຳເລັດ
- ອາດຈະເຮັດໃຫ້ເກີດການປິດຕາຍ
- ເປັນວິທີທີ່ບໍ່ຄອມນິຍົມໃຊ້

ການແກ້ໄຂບັນຫາທາງ hardware

- Test-and-Set Instruction
- ເປັນການ ໃຊ້ຄຳສັ່ງພາສາເຄື່ອງເພື່ອຮັບປະກັນການເຮັດວຽກເປັນລຳດັບ
- ຄຳສັ່ງດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງເຮັດວຽກອັນໃດອັນໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ (atomic)
- ສະເພາະຄຳສັ່ງພາສາເຄື່ອງຈະບໍ່ຮັບປະກັນ Mutual Exclusion ຊອບ ແວຣ໌ຈະຕ້ອງໃຊ້ມັນຢ່າງເໝາະສືມ
- testAndSet(a, b) ສຳເນົາເອົາຄ່າຂອງ b ໄປເກັບໄວ້ໃນ a, ແລ້ວ sets
 b ເປັນ true
- ຄືວຢ່າງຂອງ atomic ແມ່ນຮອບວຽນຂອງ read-modify-write (RMW)

ການແກ້ໄຂບັນຫາທາງ hardware

- Swap Instruction
- swap(a, b) ເປັນການສັບປ່ຽນຄ່າລະຫວ່າງ a ແລະ b ເທື່ອລະຄູ່
- ຄ້າຍຄືກັບຟັງຊັ່ນ test-and-set
- swap ແມ່ນຖືກໃຊ້ງານຫຼາຍເທິງ architectures ຕ່າງໆ

Semaphores

- ເປັນຊອບແວຣ໌ທີ່ໃຊ້ເພື່ອເປັນສັນຍາລັກໃນການປະຕິບັດຫຼັກການ
 mutual exclusion
- ມີຕົວປ່ຽນຈຳນວນຖ້ວນທີ່ໃຊ້ປ້ອງກັນການເຂົ້າໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຮ່ວມພ້ອມກັນ
- ສາມາດເຂົ້າໃຊ້ໄດ້ຜ່ານທາງຄໍສັ່ງ wait ແລະ signal ຊຶ່ງສາມາດເອີ້ນວ່າ
 P ແລະ V ຕາມລຳດັບ wait (S) :

while S>0 do no-op;

S--;

Signal (S):

S++;

ການແກ້ປ່ຽນແປງຈຳນວນຖ້ວນຂອງຄຳສັ່ງ wait ແລະ signal ຈະຕ້ອງ

ເປັນແບບ atomic ພາກວິຊາວິທະຍາສາດຄອມພິວເຕີ, ຄວທ, ມຊ 2013-2014

OS 5-15

- Semaphores
 - ໃນລະບົບປະຕິບັດການໄດ້ແບ່ງ Semaphore ອອກເປັນ 2 ຊະນິດ
 - ແບບ Binary
 - ແບບນັບ
 - ແບບ Binary ສາມາດໃຊ້ຄວບຄຸມການເຂົ້າໃຊ້ Critical Section ສຳ ຫລັບຂະບວນການ ແລະ ຂະບວນການຍ່ອຍ ໂດຍຈະມີພຽງຂະບວນການ ດຽວເທົ່ານັ້ນທີ່ສາມາດເຂົ້າໃຊ້ Critical Section ໄດ້ໃນເວລາໃດໜຶ່ງ
 - ແບບນັບ ສາມາດໃຊ້ຄວບຄຸມການເຂົ້າໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຈຳ ນວນ ຈຳກັດເທົ່ານັ້ນ ໂດຍ semaphore ຈະກຳໜິດຄ່າຂອງຈຳນວນ ຊັບພະຍາກອນທີ່ສາມາດໃຊ້ງານໄດ້. ແຕ່ລະຂະບວນການທີ່ເຂົ້າໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນຈະເອີ້ນໃຊ້ຄຳສັ່ງ P ເພື່ອລຸດຄ່າຈຳນວນຊັບພະຍາກອນ ແລະ ເມື່ອໃຊ້ແລ້ວກໍ່ຈະເອີ້ນໃຊ້ຄຳສັ່ງ V ເພື່ອເພີ່ມຄ່າ

Semaphores

- ແບບ Binary ຈະອະນຸຍາດໃຫ້ພຽງຂະບວນການດຽວເທົ່ານັ້ນທີ່ສາມາດ
 ເຂົ້າໃຊ້ Critical Section ໄດ້ໃນເວລາໃດໜຶ່ງ
 - ຄຳສັ່ງ Wait
 - ເມື່ອບໍ່ມີເທຣດອື່ນຢູ່ ໃນ Critical Section ແມ່ນໃຫ້ມັນເຂົ້າໃຊ້ ໄດ້
 - ລຸດຄ່າ Semaphore ລົງໜຶ່ງຄ່າ ເປັນ o
 - ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນແມ່ນໃຫ້ໄປລໍຖ້າຢູ່າໃນຄິວ
 - ຄຳສັ່ງ Signal
 - ເປັນການບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າມີເທຣດໃດໜຶ່ງອອກຈາກ Critical Section ແລ້ວ
 - ເພີ່ມຄ່າ Semaphore ຂື້ນໜຶ່ງຄ່າ ຈາກ o ເປັນ 1
 - ຖ້າມີເທຣດກໍສລັງລໍຖ້າຢູ່ແມ່ນສາມາດໃຫ້ມັນເຂົ້າໃຊ້ Critical Section ໄດ້

- 🔷 ການປະສານງານກັນຂອງເທຣດໂດຍໃຊ້ Semaphores
 - ສາມາດໃຊ້ Semaphores ເພື່ອແຈ້ງໃຫ້ເທຣດອື່ນຮູ້ຈັກວ່າມີເຫດການໃດ ໜຶ່ງເກີດຂຶ້ນ
 - ຄວາມສຳພັນລະວ່າງ Producer-consumer
 - Producer ເຂົ້າໃຊ້ critical section ເພື່ອເກັບຄ່າຂໍ້ມູນໃດໜຶ່ງ
 - Consumer ໄດ້ຖືກກັນໄວ້ຈົນກ່ວາ producer ສໍາເລັດ
 - Consumer ເຂົ້າໃຊ້ critical section ເພື່ອອ່ານເອົາຄ່າຂໍ້ມູນໃດໜຶ່ງ
 - Producer ບໍ່ສາມາດ update ຂໍ້ມູນຈີນກ່ວາຖືກອ່ານຈິ້ນແລ້ວ
 - Semaphores ເປັນວິທີການທີ່ແກ້ໄຂບັນຫາໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ, ແລະ ງ່າຍ ຕໍ່ການສ້າງ

- Semaphores แบบบับ
 - ມີຄ່າເລີ່ມຕົ້ນຫຼາຍກ່ວາໜຶ່ງ
 - ສາມາດໃຊ້ເພື່ອຄວບຄຸມການເຂົ້າໃຊ້ pool ຂອງຊັບພະຍາກອນທີ່ຄ້າຍຄື
 ກັນ
 - ລຸດຄ່າຕິວນັບຂອງ semaphore ລິງເມື່ອເອົາຂໍ້ມູນອອກຈາກ pool
 - ເພີ່ມຄ່າຕົວນັບ semaphore ເມື່ອເອົາຂໍ້ມູນມາເກັບໄວ້ໃນ pool
 - ເມື່ອບໍ່ມີຂໍ້ມູນຢູ່ໃນ pool, ເທຣດຈະຖືກກັນໄວ້ຈົນກະທັ້ງມີຂໍ້ມູນ

- ການສ້າງ Semaphores
 - ສາມາດສ້າງ Semaphores ໃນລະດັບ application ຫຼື ໃນລະດັບ kernel
 - ໃນລະດັບ Application: ໂດຍປົກກະຕິໄດ້ຖືກສ້າງໂດຍ busy waiting ຊຶ່ງສິ້ນ ເປືອງເວລາໜ່ວຍປະມວນຜົນ
 - ບໍ່ມີປະສິດທິພາບ(Inefficient)
 - ການສ້າງໃນລະດັບ Kernel ສາມາດຫຼີກລ້ຽງສະພາບການ busy waiting
 - ກັນເທຣດທີ່ກຳລັງລໍຖ້າຈືນກ່ວາມັນກຽມພ້ອມ
 - ການສ້າງໃນລະດັບ Kernel ໂດຍການ disable interrupts
 - ຮັບປະກັນໄດ້ວ່າການເຂົ້າໃຊ້ semaphore ເທື່ອລະເທຣດ
 - ຈະຕ້ອງລະມັດລະວັງບໍ່ໃຫ້ປະສິດທິພາບຕໍ່າ ແລະ deadlock
 - ການສ້າງສຳຫຼັບລະບົບ multiprocessor ຕ້ອງໃຊ້ວິທີທີ່ສະຫຼາດ ແລະ ຫຼັບຊັບຊ້ອນ

Monitors

- ເປັນການສ້າງພາສາໂປຣແກຣມລະດັບສຸງທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ເຊັ່ນດຽວ ກັນກັບ semaphore ແຕ່ຄວບຄຸມງ່າຍກ່ວາ
- Monitor ຖືກນຳໄປໃຊ້ໃນພາສາໂປຣແກຣມຫຼາຍປະເພດເຊັ່ນ:
 Concurrent Pascal, Pascal-Plus, Modula-2,
 Modula-3 ແລະ Java ເປັນຕົ້ນ
- ມັນເປັນຊອບແວຣ໌ໂມດູນປະກອບດ້ວຍໜຶ່ງຫຼືຫຼາຍຂະບວນງານ(Procedure) ທີ່ກຳໜົດຄ່າການຈັດລຳດັບ ແລະ ຕົວປ່ຽນຂໍ້ມູນ

Monitors

- ຄຸນລັກສະນະສຳຄັນຂອງ Monitor ປະກອບດ້ວຍ:
 - ຕົວປ່ຽນຂໍ້ມູນສະເພາະບາງອັນ ຈະສາມາດເຂົ້າຫາໄດ້ໂດຍຂະບວນງານ ສະເພາະບາງຢ່າງຂອງ Monitor ເທົ່ານັ້ນ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າໃຊ້ໄດ້ໂດຍ ຂະບວນງານອື່ນໆຈາກພາຍນອກ
 - ຂະບວນການເຂົ້າໃຊ້ Monitor ໄດ້ໂດຍການເອົ້ນໃຊ້ຂະບວນງານ
 ສະເພາະບາງຢ່າງຂອງ Monitor
 - ມີພຽງຂະບວນການດຽວເທົ່ານັ້ນທີ່ຖືກກະທຳການໄດ້ໂດຍ Monitor ໃນ ເວລາໃດໜຶ່ງ, ຖ້າມີຂະບວນການອື່ນຕ້ອງການໃຊ້ Monitor ຈະຕ້ອງຢຸດ ລໍຖ້າຈິນກິ່ວ Monitor ຫວ່າງ
- ສາມາດນຳໃຊ້ Monitor ເປັນກິນໄກອຳນວຍຄວາມສະດວກກ່ຽວ ກັບການບໍ່ໃຫ້ເຮັດພ້ອມກັນ

- ຂະບວນການໃດໜຶ່ງໃນລະບົບ multiprogramming ຢູ່ໃນສະ ຖານະ deadlock ຖ້າວ່າມັນລໍຖ້າເຫດການໃດໜຶ່ງທີ່ບໍ່ມີໂອກາດເກີດຂື້ນ
- ເມື່ອເກີດ Deadlock ຂຶ້ນ, ຂະບວນການທັງໝົດຈະບໍ່ສາມາດເຮັດຫຍັງໄດ້,
 ຊັບພະຍາກອນຂອງລະບົບຖືກຢຶດໄວ້ ແລະ ກິດກັນບໍ່ໃຫ້ເຮັດວຽກອື່ນໄດ້
- ບັນຫາການກິນເຂົ້າແລງຂອງນັກປັດຊະຍາເປັນຕົວຢ່າງທີ່ສຳຄັນເພື່ອເອົາໄປນຳໃຊ້ກັບການຈັດສັນຊັບພະຍາກອນຂອງລະບົບປະຕິບັດການ
- 🔷 ໃນລະບົບປະຕິບັດການ, ມີຊັບພະຍາກອນ 3 ປະເພດ:
 - ຊັບພະຍາກອນທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນໄດ້ໃນເວລາໃດໜຶ່ງ
 - ຊັບພະຍາກອນທີ່ສາມາດສັບປ່ຽນກັນໃຊ້ໄດ້
 - ຊັບພະຍາກອນທີ່ສາມາດໃຊ້ໄດ້ສະເພາະຂະບວນການໃດໜຶ່ງ

- 🧇 ແບບຈຳລອງລະບົບ
 - ລະບົບປະກອບດ້ວຍຊັບພະຍາກອນຈຳນວນຈຳກັດ ຊຶ່ງຈະໃຊ້ແຈກຈ່າຍໃຫ້ແກ່ຂະບວນ
 ການທັງໝິດທີ່ຕ້ອງການໃຊ້ພວກມັນ
 - ຊັບພະຍາກອນໃນລະບົບຄອມພິວເຕີ່ມີຫລາຍປະເພດ, ແຕ່ລະປະເພດແບ່ງອອກເປັນ ຫຼາຍຈຸເຊັ່ນ: ໜ່ວຍຄວາມຈຳ, ຮອບວຽນການໃຊ້ CPU, ແຟ້ມຂໍ້ມູນ ແລະ ອຸປະກອນ I/O ເປັນຕົ້ນ
 - ຂະບວນການຕ້ອງຮ້ອງຂໍກ່ອນທີ່ຈະໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຕ້ອງສະລະຊັບພະຍາກອນເມື່ອໃຊ້ງານແລ້ວ
 - ໃນສະພາບປົກກະຕິຂອງລະບົບປະຕິບັດການ ຂະບວນການອາດຈະໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ
 ຕາມລຳດັບໃດໜຶ່ງ ຕາມລຳດັບຕໍ່ໄປນີ້:
 - ຮ້ອງຂໍໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ (Request)
 - ใຊ້ຊັບພະຍາກອນ (Use)
 - ສະລະຊັບພະຍາກອນ (Release)

- ຈຸກລັກສະນະຂອງ Deadlock
 - ເງື່ອນໄຂຈຳເປັນທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດ Deadlock
 - ການບໍ່ເຮັດພ້ອມກັນ (Mutual Exclusion) ເປັນເງື່ອນໄຂທີ່ບໍ່ສາມາດໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ຮ່ວມກັນໄດ້, ຊັບພະຍາກອນຈະຖືກເອີ້ນໃຊ້ໄດ້ຈາກຂະ ບວນການດຽວເທົ່ານັ້ນໃນເວລາໃດ ໜຶ່ງ
 - ຈັບອັນໜຶ່ງໄວ້ແລ້ວຂໍອັນອື່ນ (Hold and Wait) ຂະບວນການທີ່ໄດ້ຮັບຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ ສາມາດໃຊ້ຮ່ວມກັນໄດ້ ໄດ້ເອົາຊັພະຍາກອນນັ້ນໄວ້ ແລ້ວຮ້ອງຂໍຊັບພະຍາກອນອື່ນທີ່ຍັງມີຜູ້ ໃຊ້ຢູ່
 - ບໍ່ມີການບັງຄັບ (No-Preemption) ຊັບພະຍາກອນເລົ່ານັ້ນບໍ່ສາ ມາດບັງຄັບໄດ້
 ມັນຈະຖືກປ່ອຍອອກມາເອງເມື່ອຂະບວນການຂະບວນການນັ້ນເຮັດວຽກແລ້ວ
 - ການລໍຖ້າເປັນວົງມືນ (Circular Wait) ແມ່ນບັນດາຂະບວນການທີ່ລໍຖ້າໃຊ້
 ຊັບພະຍາກອນນຳກັນເປັນວົງວຽນ
 - Deadlock ຈະເກີດຂຶ້ນຖ້າມີເງື່ອນໄຂທີ່ 4
 - ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດເງື່ອນໄຂທີ່ 4 ຖ້າເງື່ອນໄຂ 1, 2, 3 ເກີດຂຶ້ນພ້ອມກັນ

- ການຈັດການກັບ Deadlock
 - ມີ 4 ວິທີໃນການຈັດການກັບ Deadlock
 - ■ทาบป้อງทับ Deadlock (Deadlock Prevention)
 - ເປັນບໍ່ອະນຸດຍາດໃຫ້ 1 ໃນ 4 ເງື່ອນສຳຫລັບ Deadlock ເກີດຂື້ນ
 - ■ການຫລືກລ້ຽງ Deadlock (Deadlock Avoidance)
 - ບໍ່ຈັດສັນຊັບພະຍາກອນຖ້າເຫັນວ່າຈະເຮັດໃຫ້ເກີດ Deadlock
 - ■ການກວດຫາ Deadlock (Deadlock Detection)
 - ຈັດສັນຊັບພະຍາກອນຕາມປົກກະຕິ, ແຕ່ຕ້ອງກວດສອບຫາ Deadlock ເປັນໄລຍະ ຖ້າ
 ເຫັນ Deadlock ເກີດຂຶ້ນກໍ່ກູ້ຄືນ
 - ■ภามภู้ถิ่มจาก Deadlock (Deadlock Recovery)
 - ເປັນການແກ້ໄຂບັນຫາ Deadlock ເຮັດໃຫ້ລະບົບກັບມາເຮັດວຽກຕາມປົກກະຕິໄດ້

ການປ້ອງກັນ Deadlock (Deadlock Prevention)

- ເປັນການປັບເງື່ອນໄຂໃຫ້ແກ່ລະບົບເຮັດໃຫ້ມັນບໍ່ເກີດມີ Deadlock ໂດຍການເຮັດບໍ່
 ໃຫ້ມີ 4 ເງື່ອນທີ່ເຮັດໃຫ້ Deadlock ເກີດຂຶ້ນ
- ສຳຫລັບເງື່ອນໄຂທີ່ບໍ່ໃຫ້ເກີດພ້ອມກັນ (Mutual Exclusion), ການຄອບຄອງ
 ຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ສາມາດໃຊ້ພ້ອມກັນໄດ້ຈະຕ້ອງເຮັດຕາມລຳດັບ
- ສຳຫລັບເງື່ອນການຖືຊັບພະຍາກອນໜຶ່ງ ແລ້ວ ລໍຖ້າຊັບພະຍາ ກອນອື່ນ (Hold and Wait), ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ຂະບວນການທີ່ຮ້ອງຂໍຊັບພະຍາກອນໃດໜຶ່ງ ຈະຕ້ອງບໍ່ ຖືຊະບພະຍາກອນອື່ນໄວ້
- ສຳຫລັບເງື່ອນບໍ່ສາມາດບັງຄັບຊັບພະຍາກອນທີ່ໄດ້ຖືກຈັດສັນແລ້ວ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ
 ມັນຈະບໍ່ຖືກຈອງໄວ້ໂດຍປະຕິບັດຕາມຫລັກການທີ່ວ່າ ຖ້າຂະບວນການທີ່ກຳລັງຈອງ
 ຊັບພະຍາກອນໃດໜຶ່ງຢູ່ ຮ້ອງຂໍຊັບພະຍາ ກອນອື່ນເພີ່ມເຕີມ ແຕ່ຍັງບໍ່ສາມາດຈັດສັນ ໃຫ້ໄດ້ ມັນຈະຕ້ອງຖືກບັງຄັບໃຫ້ປ່ອຍຊັບພະຍາກອນທັງໝົດທີ່ມັນຈອງຢູ່
- ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າການລໍຖ້າກັນເປັນວົງມືນບໍ່ເກີດຂຶ້ນໃນລະບົບຈະຕ້ອງຈັດລຳດັບ
 ຊັບພະຍາກອນທຸກປະເພດ ແລະ ການຮ້ອງຂໍຈາກຂະບວນການ

- ການຫລືກລ້ຽງ Deadlock (Deadlock Avoidance)
 - ເປັນເງື່ອນໄຂທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂັ້ມງວດຄືກັບການປ້ອງກັນ Deadlock ເພື່ອໃຫ້ລະບົບສາມາດ
 ໄດ້ຊັບພະຍາກອນສຸງສຸດ
 - ເປັນການຈັດສັນຊັບພະຍາກອນໃຫ້ແກ່ຂະບວນການກໍ່ຕໍ່ເມື່ອເຫັນມັນຈະບໍ່ເກີດ
 Deadlock ຫຼື ເອີ້ນວ່າ "safe state"
 - Safe state
 - ເປັນການຮັບປະກັນວ່າທຸກຂະບວນການສາມາດເຮັດວຽກແລ້ວພາຍໃນເວລາທີ່ກຳໜົດ
 - Unsafe state
 - ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າມັນເກີດ Deadlock ແຕ່ມັນໝາຍຄວາມວ່າ OS ບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນ ວ່າທຸກຂະບວນການສາມາດເຮັດວຽກແລ້ວພາຍໃນເວລາທີ່ກຳໜິດ

ການຫລືກລ້ຽງ Deadlock (Deadlock Avoidance)

Process	max(P;) (maximum need)	loan(P;) (current loan)	claim(P;) (current claim)
P ₁	4	1	3
P ₂	6	4	2
P ₃	8	5	3
Total resources, t, = 12		Available resources, a, = 2	

Safe state.

Process	max(P;) (maximum need)	loan(P;) (current loan)	claim(P;) (current claim)
P ₁	10	8	2
P ₂	5	2	3
P ₃	3	1	2
Total resources, t, = 12		Available resources, a, = 1	

Unsafe state.

ພາກວິຊາວິທະຍາສາດຄອມພິວເຕີ, ຄວທ, ມຊ 2013-2014

- 🔷 ການຫລີກລ້ຽງ Deadlock (Deadlock Avoidance)
 - ຕົວຢ່າງ: ການປ່ຽນຈາກ Safe ເປັນ Unsafe state
 - ສືມມຸດວ່າໃນສະຖານະປະຈຸຢູ່ໃນ Safe state ດັ່ງເຊັ່ນໃນຕົວຢ່າງຂ້າງເທິງ
 - ຈຳນວນຊັບພະຍາກອນທີ່ຍັງເຫຼືອແມ່ນ a = 2
 - ສຶມມຸດວ່າຂະບວນການທີ 3 (P3) ຮ້ອງຂໍມາໄດ້ຕື່ມ 1 ຊັບພະຍາກອນ

Process	max(P;) (maximum need)	loan(P;) (current loan)	claim(P,) (current claim)
P ₁	4	1	3
P ₂	6	4	2
P ₃	8	6	2
Total resources, t, = 12		Available resources, a, = 1	

- 🔷 ການຫລີກລ້ຽງ Deadlock (Deadlock Avoidance)
 - ສະຖານະພາບໃນຮູບລຸ່ມນີ້ Safe ຫຼື ບໍ່?

Process $\max(P_i)$ $loan(P_i)$ $claim(P_i)$	
P ₁ 5 1 4	
P ₂ 3 1 2	
P ₃ 10 5 5	
a = 2	

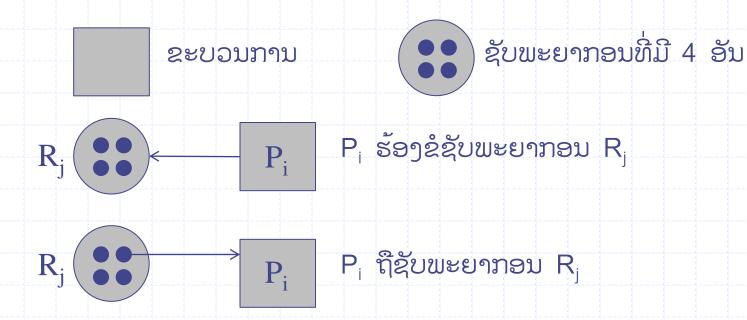
ຄາຕອບ:

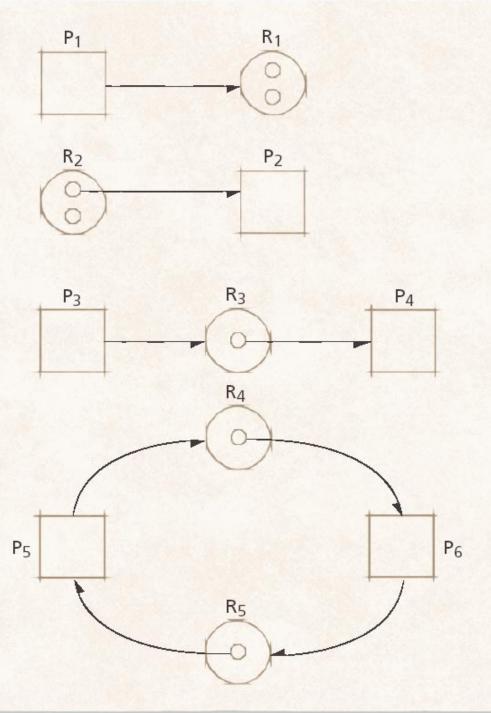
ບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນໄດ້ວ່າຂະບວນການເຫຼົ່ານັ້ນຈະ ສຳເລັດ

- P, ສາມາດສຳເລັດໄດ້ໂດຍໃຊ້ 2 ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີ
 ເມື່ອ P_2 ສຳເລັດ, ຈະມີພຽງ 3 ຊັບພະຍາກອນທີ່ໃຊ້ໄດ້ ຊຶ່ງ ພາກວິຊາວິທະຍຸ ພາກລູ້ ເພື່ອ ເລື້ອເຄື່ອເຄື່ອເຄື່ອ ເຄື່ອ ເຄື່ອ

- ♦ ການກວດສອບຫາ Deadlock (Deadlock Detection)
 - ເປັນຂະບວນການທີ່ໄປຄົ້ນຫາວ່າ Deadlock ມັນເກີດຂຶ້ນຢູ່ບ່ອນໃດ ແລະ ກຳໜົດໃຫ້ ໄດ້ວ່າມີຂະບວນການ ແລະ ຊັບພະຍາກອນໃດແດ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ
 - ກຸ່ມຂອງຂະບວນການຈະເອິ້ນວ່າເກີດເຫດການ Deadlock ຖ້າວ່າແຕ່ລະຂະບວນການ ພາຍໃນກຸ່ມລໍ້ຖ້າເຫດການບາງຢ່າງທີ່ມີພຽງຂະບວນການດຽວພາຍໃນກຸ່ມເທົ່ານັ້ນທີ່ ສາມາດເຮັດໃຫ້ມັນເກີດຂຶ້ນໄດ້
 - ໃນການກວດຄົ້ນຫາ Deadlock ລະບົບຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ Graph ຈັດສັນ ຊັບພະຍາກອນ
 - ການກວດຄົ້ນຫາ Deadlock ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາຈາກປັດໃຈດັ່ງນີ້
 - Deadlock ເກີດຂື້ນຖີ່ປານໃດ
 - ມີຂະບວນການໃດແດ່ທີ່ຮັບການກະທົບ

- ♦ ການກວດສອບຫາ Deadlock (Deadlock Detection)
 - Graph ຈັດສັນຊັບພະຍາກອນ
 - ຮູບສີ່ແຈສາກແມ່ນໃຊ້ເປັນຕົວແທນຂອງຂະບວນການ
 - ວຶ່ງມືນໃຫຍ່ໃຊ້ເປັນຕົວແທນຂອງຂອງກຸ່ມຊັບພະຍາກອນທີ່ຄ້າຍຄືກັນ
 - ວົງມືນນ້ອຍທີ່ຢູ່ທາງໃນວົງມືນໃຫຍ່ໃຊ້ເປັນຕົວແທນຂອງຊັບພະຍາກອນແຕະລະອັນ

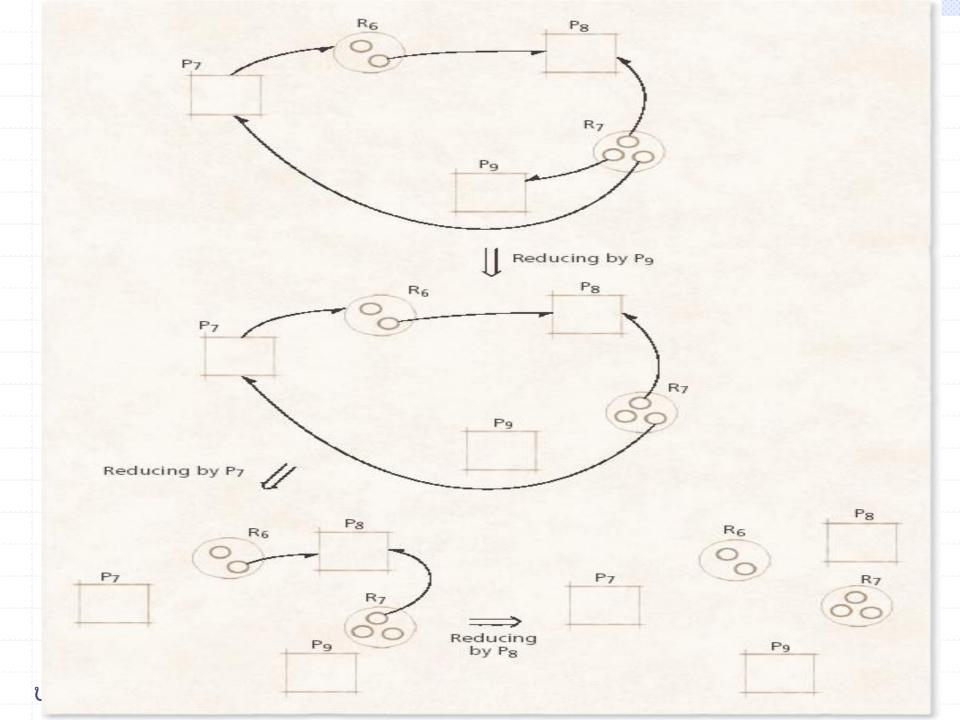

- (a) P₁ is requesting a resource of type R₁, of which there are two identical resources.
- (b) One of two identical resources of type R₂ has been allocated to process P₂.
- (c) Process P₃ is requesting resource R₃, which has been allocated to process P₄.

(d) Process P₅ has been allocated resource R₅ that is being requested by process P₆ that has been allocated resource R₄ that is being requested by process P₅ (the classic "circular wait").

- 🔷 ການກວດສອບຫາ Deadlock (Deadlock Detection)
 - ການຕັດຮອນ Graph ຈັດສັນຊັບພະຍາກອນ
 - ຖ້າຊັບພະຍາກອນຂອງຂະບວນການໃດອາດສາມາດຈັດສັນໄດ້ graph ດັ່ງກ່າວຈະ ຖືກຕັດຮອນຂະບວນການນັ້ນອອກໄປ ສະແດງວ່າຂະບວນການນັນບໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດ deadlock
 - ຖ້າສາມາດຕັດຮອນຂະບວນການອອກຈາກ graph ໄດ້ໝົດສະແດງວ່າ ບໍ່ມີ deadlock ເກີດຂຶ້ນ
 - ຖ້າບໍ່ສາມາດຕັດຮອນຂະບວນການທັງໝົດອອກຈາກ graph ໄດ້ ສະແດງວ່າມັນ ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດ deadlock ຂຶ້ນໃນກຸ່ມຂະບວນການນັ້ນ

🔷 ການກູ້ຄືນ Deadlock (Deadlock Recovery)

- ເປັນການກຳຈັດ Deadlock ໃຫ້ອອກຈາກລະບົບ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຂະບວນ ການທີ່ຢູ່ ໃນສະພາບ Deadlock ໃຫ້ກັບມາເຮັດວຽກໄດ້ປົກກະຕິຈີນ ສຳເລັດ ແລະ ປ່ອຍຊັບພະຍາກອນໃຫ້ລະບົບ
- ສາມາດຈັດການໄດ້ດ້ວຍແນວທາງຕ່າງໆດັ່ງນີ້
 - ບອກໃຫ້ຜູ້ປະຕິບັດງານຮູ້ວ່າເກີດ Deadlock ຂຶ້ນ ແລະ ອານຸຍາດໃຫ້ຜູ້ປະຕິບັດ ງານຈັດການກັບສະຖານະການດັ່ງກ່າວ
 - ໃຫ້ລະບົບກູ້ຄືນຈາກ Deadlock ໃຫ້ແບບອັດຕະໂນມັດ
- ການແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວສາມາດເຮັດໄດ້ 2 ວິທີ
 - ການຍົກເລີກຂະບວນການໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍຂະບວນການເພື່ອຫຍຸດການລໍຖ້າແບບ ວົງມົນ
 - ການບັງຄັບດຶງຊັບພະຍາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອອກມາຈາກການຢຶດຄອງຂອງບັນດາ ຂະບວນການ

OS 5-37

- 🔷 ການກູ້ຄືນ Deadlock (Deadlock Recovery)
 - ການຍຶກເລີກຂະບວນການ
 - ຍຶກເລີກຂະບວນການທັງໝຶດທີ່ເກີດ Deadlock. ວີທີນີ້ສາມາດຢຸດ deadlock ໄດ້ ແນ່ນອນ ແຕ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຸງຫລາຍ
 - ຍຶກເລີກເທື່ອລະຂະບວນການຈືນກ່ວາຢຸດ deadlock ໄດ້ ຊຶ່ງເປັນວິທີທີ່ສືມເໝາະສືມ ແຕ່ ຕ້ອງໄດ້ມີຂັ້ນຕອນວິທີໃນການກວດຫາ ແລະ ຕັດສິນໃຈວ່າຄວນຈະຢຸດຂະບວນການໃດ
 - ປັດໃຈທີ່ສາມາດໃຊ້ໃນການພິຈາລະນາຍົກເລີກມີດັ່ງນີ້
 - ລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງຂະບວນການນັ້ນ
 - ຂະບວນການນັ້ນຈະໃຊ້ເວລາເທົ່າໃດໃນການຄຳນວນ ແລະ ຕ້ອງໃຊ້ເວລາຄຳນວນອີກດືນ ເທົ່າໃດຈຶ່ງຈະສຳເລັດ
 - ຈຳນວນ ແລະ ປະເພດຂອງຊັບພະຍາກອນທີ່ຂະບວນການນັ້ນກຳລັງໃຊ້ຢູ່
 - ມີຊັບພະຍາກອນອີກຈຳນວນເທົ່າໃດທີ່ຂະບວນການນັ້ນຕ້ອງໃຊ້ຈົນກ່ວາຈະສຳເລັດ
 - ມີຂະບວນການທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງຍຶກເລີກຈຳນວນເທົ່າໃດ
 - ຂະບວນການນັ້ນເປັນແບບ Interactive ຫຼື ແບບກຸ່ມ

- 🔷 ການກູ້ຄືນ Deadlock (Deadlock Recovery)
 - ການເອົາຊັບພະຍາກອນອອກຈາກ deadlock
 - ເລືອກຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຂະບວນການທີ່ຈະຍຶກເລີກ. ຈະຕ້ອງເລືອກກໍລະນີທີ່ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໜ້ອຍທີ່ສຸດ ໂດຍເບິ່ງຈາກຈຳນວນ ແລະ ເວລາທີ່ຂະບວນການນັ້ນໃຊ້ ຢູ່
 - 2. ໃຊ້ວິທີຢ້ອນຂະບວນການນັ້ນກັບໄປຍັງສະຖານະທີ່ປອດໄພ ແລະ ໄປເລີ່ມຕຶ້ນ ຂະບວນການນັ້ນຈາກຈຸດທີ່ປອດໄພ. ການກຳໜິດສະຖານະທີ່ປອດໄພນັ້ນເປັນ ເລື່ອງຍາກ ສະນັ້ນ ວິທີງ່າຍທີ່ສຸດຄືການຢ້ອນກັບທັງໝົດ ໂດຍການຍຶກເລີກ ຂະບວນການແລ້ວເລີ່ມຕົ້ນໃໝ່
 - ນະໂຍບາຍການເລືອກຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຂະບວນການ ຈະຕ້ອງມັ້ນໃຈວ່າ ຂະບວນການທີ່ຖືກເລືອກນັ້ນຈະຕ້ອງຖືກເລືອກເປັນໄລຍະເວລາສັ້ນໆເທົ່ານັ້ນເພື່ອ ຫລີກລ້ຽງການລໍຄອຍແບບບໍ່ສິ້ນສຸດ